

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la recursul în anulare

învinuirea lui

Ion Romandaș

(art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal)

Dosarul nr. 4-Ire-26/2023

Nr. PIGD 1-21098062-01-4-Ire-07042023

Recursurile în anulare declarate până la 01 septembrie 2023 se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; Obiectul examinării în instanța de recurs în anulare nu poate fi mai larg decât obiectul recursului; Argumente vădit neîntemeiate invocate în recursul în anulare.

05 decembrie 2024

Au examinat anterior cauza judecătorească:

Instanța de fond: Aurelia Cazacliu

Instanța de apel: Iurie Jordan, Elena Cojocari, Marcel Juganari

Instanța de recurs: Nadejda Toma, Liliana Catan, Ion Guzun

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul în anulare declarat de avocatul Pavel Zamfir în interesele condamnatului Ion Romandaș,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Vladislav Gribincea

Ghenadie Eremciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Ion Romandaș s-a născut în anul 1991 în mun. Chișinău. El a fost învinuit, în temeiul art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal, de șantaj, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor, urmate de dobândirea bunurilor cerute.

2. Ion Romandaș este apărat în recursul în anulare de avocatul Pavel Zamfir.

3. În prima instanță cauza penală a fost examinată în procedură simplificată, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală. Ion Romandaș a fost găsit vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de patru ani și opt luni, cu suspendarea executării acesteia pe un termen de probă de trei ani și amendă în mărime de 1.390 de unități convenționale (69.500 de lei). Curtea de apel a admis apelul procurorului, a casat sentința în partea stabilirii pedepsei și a exclus suspendarea pedepsei cu închisoarea. Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul apărării, ca fiind vădit neîntemeiat.

4. La 13 martie 2023, avocatul Pavel Zamfir a depus recurs în anulare în care solicită casarea deciziei Curții Supreme de Justiție și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel sau, după caz, în instanța de recurs.

5. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 18 mai 2021 și s-a finalizat la 17 iunie 2021. Prima instanță a examinat cauza în perioada 01 iulie – 30 septembrie 2021. Instanța de apel a examinat cauza între 20 octombrie 2021 și 03 mai 2022. Instanța de recurs a examinat cauza între 25 iulie și 19 octombrie 2022. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea recursului în anulare la 06 aprilie 2023.

ÎN FAPT

6. Ion Romandaș a fost învinuit că, în perioada cuprinsă între 05 mai și 13 mai 2021, a comis fapte de șantaj. Acesta a sustras plăcuțe de înmatriculare de la 20 de autovehicule din sectorul Botanica, mun. Chișinău, lăsând pe parbriz bilete cu numărul său de telefon și referința aplicației „Telegram”. Prin mesaje, el a cerut câte 2.000 de lei de la fiecare proprietar pentru returnarea plăcuțelor, amenințând cu deteriorarea acestora. La 11 mai 2021, prin mobile banking, el a primit 1.000 de lei de la V.T.. Între 14-20 mai 2021, el a obținut 23.600 de lei de la alte victime,

utilizând aplicația web money. Acțiunile lui Ion Romandaș au fost calificate conform art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal.

7. La 30 septembrie 2021, prin [sentința Judecătorei Chișinău](#), sediul Buiucani, adoptată în procedură simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Ion Romandaș a fost găsit vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de patru ani și opt luni și amendă în de 1.390 unități convenționale. Executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată în baza art. 90 Cod penal. Acțiunile civile au fost admise și s-a dispus încasarea din contul condamnatului în contul părților vătămate a prejudiciului material. Prima instanță a constatat că vinovăția condamnatului a fost dovedită prin recunoașterea vinovăției de către condamnat și probele administrate la urmărire penală.

8. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea a acesteia în partea stabilirii pedepsei și excluderea aplicării art. 90 Cod penal.

9. La [03 mai 2022](#), colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a admis apelul, a casat parțial sentința și a exclus aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal. Instanța a dispus executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute. Instanța de apel a constatat că pedeapsa stabilită de prima instanță nu a fost individualizată corect. Circumstanțele în care a fost săvârșită infracțiunea și consecințele acesteia nu corespundeau după gravitate cu pedeapsa stabilită condamnatului. Pentru restabilirea echității sociale și atingerea scopului pedepsei penale, condamnatul trebuie să execute termenul de pedeapsă în închisoare de tip semiînchis.

10. La 13 iulie 2022, avocatul Radu-Ștefan Patrașanu, în numele condamnatului, a depus ordinar în care solicită casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea sentinței primei instanțe, pe motiv că apelul a fost greșit admis. Potrivit recursului, instanța de apel nu a ținut cont de persoana condamnatului, de faptul ca se căiește sincer de cele săvârșite, și-a recunoscut vina integral atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de fond și apel, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a reparat parțial prejudiciul cauzat, iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite. De asemenea, nu există impedimente pentru aplicarea fata de condamnat a art. 90 Cod penal.

11. La [19 octombrie 2022](#), Curtea Supremă de Justiție a declarat recursul inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat. Instanța a subliniat că instanța de apel a apreciat corect circumstanțele de fapt și de drept, înăsprind pedeapsa, dar menținând-o sub limita minimă a sancțiunii prevăzute de lege. Totodată, instanța a ținut cont de gravitatea infracțiunii, numărul mare de victime și antecedentele penale ale condamnatului.

12. La 13 martie 2023, avocatul Pavel Zamfir a declarat recurs în anulare, prin care solicită casarea acesteia și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de recurs sau, după caz, în instanța de apel. Recurentul susține că instanțele de judecată nu au descris sau nu au constatat corect cele 19 episoade incriminate condamnatului,

așa cum sunt menționate în rechizitoriu. Recurentul consideră că soluția adoptată nu a fost întemeiată pe o evaluare completă a probelor, afectând astfel corectitudinea deciziei. Recurentul mai invocă și încălcarea dreptului condamnatului la apărare, subliniind că avocatul Radu-Ștefan Patrașanu nu a fost împuternicit corespunzător să îl reprezinte în instanța de apel. Mandatul avocațial din 01 martie 2022, anexat la dosar, nu conține elementele esențiale, precum numele condamnatului și cauza penală specificată pentru care avocatul a acordat asistență juridică. Recurentul consideră că acest viciu al mandatului afectează dreptul la apărare prevăzut de art. 17 din Codul de procedură penală și de art. 6 alin. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

13. La 06 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat procurorului depunerea referinței la recurs. Procurorului delegat în secția Judiciar penală a Procuraturii Generale, Cătălin Scutelnic, a depus referință în care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, deoarece argumentele invocate nu constituie un viciu fundamental.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

14. Instituția recursului în anulare a fost abolită prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Totuși, această modificare nu are efect asupra recursurilor în anulare depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3¹) al acestei legi:

„Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.”

15. Până la 01 septembrie 2023, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, care se referea la temeiurile pentru recurs în anulare, era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată...”

16. Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală:

„44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;”

17. Conform art. 454 Cod de procedură penală:

„Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii judecătorești.”

18. Art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin. (4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.”

19. Conform art. 457 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția în vigoare până la 31 august 2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin Legea nr. 245 din 31 iulie 2023):

„(1) Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. ...”.

20. Art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, după modificările introduse prin Legea nr. 224/2024, prevede următoarele:

„(5¹) ... Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completele din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

21. Având în vedere prevederile art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție (a se vedea para. 20), în pofida prevederilor art. 456 alin. (2) Cod de procedură penală (a se vedea para. 18), admisibilitatea recursului în anulare este examinat de un complet din trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.

22. Recursul în anulare examinat a fost declarat în mai puțin de șase luni de la pronunțarea deciziei instanței de recurs, adică a fost depus în termen.

23. Examinând recursul în anulare, Curtea Supremă de Justiție trebuie să răspundă la întrebarea dacă există temeiul prevăzut de art. 453 alin (1) Cod de procedură penală, adică dacă hotărârea irevocabilă atacată este afectată de un viciu fundamental, eroare de drept comise la judecarea cauzei în cadrul procedurii precedente. Curtea Supremă de Justiție a explicat deja ce înseamnă viciul „viciul fundamental” în hotărârile adoptate în cauzele penale nr. [Ire-83/2023](#) și [Ire-](#)

[85/2023](#). În concluzie, viciul fundamental există dacă sunt întrunite cumulativ următoarele elemente:

- a) a fost stabilită o încălcare a normelor de procedură;
- b) această încălcare este „gravă”;
- c) încălcarea a afectat soluția din hotărârea pronunțată.

24. Curtea Supremă de Justiție de asemenea a notat în cauzele de mai sus că, având în vedere că pune în discuție un lucru judecat, recursul în anulare nu poate reprezenta un recurs ordinar repetat. Pentru a admite recursul în anulare, gravitatea încălcărilor trebuie să fie considerabil mai mare decât cele care pot servi drept temei pentru admiterea recursului ordinar (*mutatis mutandis* decizia nr. [4-1re-62/2023](#), § 30).

25. În continuare urmează a fi examinat dacă viciile invocate sunt probate și reprezintă un „viciu fundamental” în sensul art. 453 alin (1) Cod de procedură penală.

a. Încălcarea dreptului la apărare (necompletarea adecvată a mandatului)

26. Contrar argumentelor invocate de către avocatul Pavel Zamfir în recursul în anulare, completul de judecată constată că pe verso mandatului avocatului Radu-Ștefan Patrașcu (Vol.III, f.d. 76) este semnătura lui Ion Romandaș. Mandatul este emis în baza contractului, condamnatul singur alengându-și avocatul. În instanța de apel, condamnatul a confirmat că Radu-Ștefan Patrașcu îi este avocat. Conform procesului-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel din 01 martie 2022 (vol.III, f.d. 78-80), avocatul Radu-Ștefan Patrașcu a intervenit în procesul de judecată și a solicitat un termen pentru a studia materialele dosarului și a pregăti apărarea. Demersul lui a fost admis și examinarea cauzei penale a fost amânată. Ulterior, Ion Romandaș a participat alături de avocatul Radu-Ștefan Patrașcu la câteva ședințe din instanța de apel. Prin urmare, argumentul dat nu relevă vreo încălcare gravă a normelor de procedură. De asemenea, recurentul nu a menționat în recursul în anulare carențele admise de Radu-Ștefan Patrașcu care au afectat soluția din decizia contestată cu recurs în anulare.

b. Neconstatarea corespunzătoare a vinovăției condamnatului

27. Avocatul Pavel Zamfir susține că instanța de recurs a admis eroarea gravă, deoarece nu au analizat în mod adecvat faptele care pentru care a fost condamnat clientul său. Completul reiterează că cauza penală dată a fost examinată în procedură simplificată, conform art.364¹ Cod de procedură penală. Condamnatul a recunoscut săvârșirea faptelor incriminate și a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale (vol.III, f.d. 15).

28. Sentința primei instanțe nu a fost contestată de către apărare, cu doar de procuror. În instanța de apel, condamnatul a declarat că este de acord cu sentința (vol. III, f.d. 100). Instanța de apel nu a examinat vinovăția condamnatului, care nu a fost contestată de nimeni, ci doar caracterul adecvat al pedepsei.

29. Completul de asemenea notează că, având în vedere para. 24, obiectul examinării în instanța de recurs în anulare nu poate fi mai larg decât obiectul recursului. Recursul declarat de avocatul Radu-Ștefan Patrașcu în numele lui Ion Romandaș se întemeia pe art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, fiind solicitată casarea deciziei instanței de apel pe motiv că „s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”. Conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală în vigoare la data depunerii recursului ordinar, temeiurile de recurs puteau „fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel”. Având în vedere poziția apărării în instanța de apel și temeiul de recurs invocat, instanța de recurs nu putea examina nici măcar din oficiu vinovăția condamnatului.

30. Avocatul Pavel Zamfir susține că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului obligă instanța de recurs să examineze din oficiu toate aspectele cauzei. Avocatul invocă hotărârea CtEDO [*Dan v. Moldova*](#) (2011). Completul consideră eronată această interpretare. Hotărârea *Dan v. Moldova* se referă la respectarea principiului nemijlocirii în instanță de apel și, în principiu, interzice instanței de apel să dea o nouă apreciere probelor testimoniale fără examinarea nemijlocită a acestora. Ea nu impune instanței de recurs obligația de a examina din oficiu întregul probatoriu. Instanța era totuși obligată să combată argumentele esențiale invocate în recurs. În recursul apărării nu a fost pusă în discuție vinovăția condamnatului, ci doar proporționalitatea pedepsei.

31. Având în vedere cele menționate în para. 28-30, completul concluzionează că nici sub acest aspect, nu au fost stabilite erori de drept.

32. Argumentele invocate în recursul în anulare nu relevă nicio încălcare a gravă a legii. În asemenea circumstanțe, *a fortiori* nu a existat un viciu fundamental. Prin urmare, conform art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală (versiunea în vigoare la data depunerii recursului în anulare),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Pavel Zamfir în numele condamnatului Ion Romandaș împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 19 octombrie 2022.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Ghenadie Eremciuc